

BUDŻET OBYWATELSKI 2015 W PODGÓRZU- DZIĘKUJEMY ZA ODDANE GŁOSY!

TOR MOTOCYKLOWO-SAMOCHOOWY W KRAKOWIE

>>SZACUNKOWY KOSZT: 3 000 000,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 22 473
>>TERMIN REALIZACJI ZADANIA: 2016 - 2017
>>REALIZATOR: ZARZĄD INFRASTRUKTURY
KOMUNALNEJ I TRANSPORTU

ZAGOSPODAROWANIE ZALEWU BAGRY

>>SZACUNKOWY KOSZT: 3 000 000,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 11 952
>>TERMIN REALIZACJI: 2016
>>REALIZATOR: ZARZĄD ZIELENI MIEJSKIEJ

ZAZIELEŃMY PODGÓRZE

>>101 drzew i 101 krzewów dla Podgórza
>>zasadzenie 101 i 101 krzewów na terenie
Dzielnicy XIII Podgórze
>>SZACUNKOWY KOSZT: 36 200,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 3 813

WYZNACZENIE PRZEJAZDU ROWEROWEGO

przez ul. Na Zjeździe w przedłużeniu ul. Józefińskiej,
wraz z budową dróg dla rowerów umożliwiających
dojazd do przejazdu rowerowego
>>SZACUNKOWY KOSZT: 115 000,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 2 483

CZYTAJ RAZEM Z NAMI

>>modernizacja filii nr 11 Podgórskiej
Biblioteki Publicznej
>>SZACUNKOWY KOSZT: 25 000,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 1 537

ZDROWY KRĘGOSŁUP

>>zajęcia gimnastyczne dla mieszkańców dzielnicy
Podgórze - Projekt przewidziany na 10 miesięcy
>>SZACUNKOWY KOSZT: 4 300,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 613

DANCING PODGÓRSKI

>>celem projektu jest zorganizowanie dancingu na Rynku
Podgórskim - imprezy plenerowej, gdzie od 19-22 będziemy
tańczyć do dobrej muzyki na płycie Rynku
>>PROJEKT ZOSTAŁ ZREALIZOWANY 19 WRZEŚNIA 2015 R.
>>SZACUNKOWY KOSZT: 16 000,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 573

(RE KREACJA)

>>cykl rekreacyjno-sportowych spotkań dla mieszkańców
na stadionie KS Korona
>>zorganizowanie cyklu rekreacyjno-sportowych spotkań dla
mieszkańców na stadionie KS Korona w okresie VIII-X 2015
>>SZACUNKOWY KOSZT: 2 900,00 ZŁ
>>LICZBA PUNKTÓW: 455

Łącznie w całym budżecie
obywatelskim oddano
>>48 462 ważnych głosów

>>przez Internet
zagłosowało 37 034
osób

>>3,2% stanowiły
nieważne głosy
(łącznie 1 599)

>>frekwencja
wyniosła 7,5%

>>zagłosowało
w sumie 50 061
mieszkańców

Najwięcej głosów w lokalach wyborczych oddano w:

- > Dzielnicy VIII Dębniki (1800)
- > Dzielnicy XVIII Nowa Huta (987)
- > Dzielnicy XV Mistrzejowice (974).

W głosowaniu internetowym najaktywniejsi
byli mieszkańcy:

- > Dzielnicy IV Prądnik Biały (4114 głosów)
- > Dzielnicy VIII Dębniki (5519 głosów)
- > Dzielnicy XIII Podgórze (3723 głosów)

GŁOS PODGÓRZA

BIULETYN INFORMACYJNY
DZIELNICY XIII

/ STARE PODGÓRZE / ZABŁOCIE / KABEL / PŁASZÓW /
/ RYBITWY / PRZEWÓZ /

69 WYD. 03 / 2015

Porucznik Antoni Szwarc w mundurze austriackim, fot. ze zb. Marii Huk, wnuczki porucznika

97. ROCZNICA
WYZWOLENIA KRAKOWA
SPOD WŁADZY
ZABORCZEJ

DWA MIASTA, DWA BRZEGI. W 100. ROCZNICĘ POŁĄCZENIA PODGÓRZA I KRAKOWA (1915–2015)

Melania Tutak

100 lat temu, 4 lipca 1915 r., na Trzecim Moście, nazywanym też mostem Krakusa, miała miejsce podniosta uroczystość, która ostatecznie przypieczętowała połączenie dwóch miast: Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze i Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa. Wystawa *Dwa miasta, dwa brzegi. W 100. rocznicę połączenia Podgórze i Krakowa (1915–2015)* jest poświęcona temu niezwykle ważnemu wydarzeniu, które zakończyło trwający kilkanaście lat proces powstawania Wielkiego Krakowa i otworzyło perspektywy dalszego rozwoju terytorialnego dla nowego organizmu miejskiego. W tytule wystawy zawarta jest kluczowa myśl ekspozycji, to jest podkreślenie bliskości obu miast oddzielonych rzeką Wisłą, ale faktycznie spojonych ze sobą nie tylko krajobrazowo, lecz przede wszystkim dorobkiem kulturowym. Ten bliski kontakt terenów na prawym i lewym brzegu Wisły obejmował od czasów średniowiecza różnorodne sfery życia gospodarczego i społeczno-politycznego.

Prezentowana wystawa przybliży fenomen miasta – obecnie części Krakowa, w której krajobrazie, kulturze materialnej i duchowej widoczna jest i jego polskość, i galicyjskość, i pozytywistyczna praca świadomych i twórczych obywateli. Narrację wystawy buduje obraz, przede wszystkim fotografie, na których zatrzymani mieszkańcy razem z ich miastem, zostali nieznacznie ożywieni ręką animatora. Wywołując przeszłość Podgórze, twórcy wystawy zastanawiają się nad współczesną recepcją jego historii, która może pełniej powrócić i wzbogacić kulturowo przeżywanie dzisiejszego Krakowa.

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE WYSTAWIE

Wystawie *Dwa miasta dwa brzegi* towarzyszyć będą wydarzenia edukacyjne, podczas których znawcy historii Podgórze podzielą się swoją wiedzą i ciekawostkami. 24 października po wystawie *Dwa miasta, dwa brzegi. W 100. rocznicę połączenia Podgórze i Krakowa (1915–2015)* oprowadzą zwiedzających Melania Tutak oraz Katarzyna Bury. Start godzina 12:00. Konieczna jest rezerwacja miejsc za pośrednictwem Centrum Obsługi Zwiedzających Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. 29 października w Aptece pod Orłem posłuchamy wykładu Janusza Tadeusza Nowaka pod tytułem: „Wyzwolenie przyszło z Podgórze”. Start godzina 17:00.

7 listopada będziemy mieć ponowną okazję do obejrzenia wystawy w Domu Historii Podgórze, ponownie w towarzystwie Melanii Tutak oraz Katarzyny Bury. Start godzina 12:00. Podobnie jak w październiku, konieczna jest rezerwacja miejsc poprzez Centrum Obsługi Zwiedzających MHK. 14 listopada wraz z Piotrem Opalińskim poznamy tajemnice fortyfikacji podgórskich w systemie twierdzy Kraków. Wykład odbędzie się w Aptece pod Orłem, start o godzinie 11:00. 26 listopada czeka nas kolejna solidna porcja wiedzy, tym razem sięgniemy do historii i tradycji Podgórze oraz Sesji Podgórskich 2000-2009. Ten wykład poprowadzi Andrzej Znamirowski, start o godzinie 17:00 w Aptece pod Orłem. O kolejach w systemie komunikacji Podgórze opowie podczas swojego wykładu Dominik Lulewicz, start w Aptece pod Orłem, 9 grudnia o godzinie 17:00. 19 grudnia zapraszamy na ostatnie oprowadzanie po wystawie *Dwa miasta dwa brzegi*, start godzina 12.00, prowadzące: Melania Tutak, Katarzyna Bury.

JUBILEUSZOWY XX OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL AUTORSKICH FILMÓW ANIMOWANYCH OFAFA 2015

Janusz Korsadowicz

Od 15 do 18 października w kinoteatrze WRZOS odbył się Jubileuszowy XX Ogólnopolski Festiwal Autorskich Filmów Animowanych OFAFA 2015. Jest to najważniejszy w Polsce festiwal poświęcony polskiemu filmowi animowanemu. Festiwal składa się z trzech konkursów, w których udział biorą filmy zrealizowane przez profesjonalistów, studentów wyższych szkół filmowych i plastycznych oraz amatorów. Filmy ocenia jury, złożone z wybitnych indywidualności środowiska artystycznego. Wśród nich są m.in. Marek Serafiński, Joanna Polak, Zygmunt Konieczny, Ewa Borysewicz. Niezależnie od konkursu odbywają się pokazy specjalne, retrospektywy mistrzów kina, spotkania z twórcami, dyskusje oraz wystawy.

W każdym roku ma miejsce Forum Filmowców Polskich, w czasie którego poruszane są poważne problemy polskiego filmu animowanego. Projekcje konkursowe i niektóre pokazy specjalne odbywają się w Kinoteatrze WRZOS, pozostałe zaś projekcje (tematyczne, monograficzne) odbywają się w Kinie KIKA i Klubie STOPKLATKA. Twórcom profesjonalnym przyznawane są następujące nagrody: najważniejsza nagroda Grand Prix pod nazwą – „Złota Kreska” – dla najlepszego filmu. Zostają również przyznane dwa wyróżnienia - „Srebrne Kreski” w kategoriach: szczególne walory artystyczne oraz najlepszy film o tematyce dziecięcej. Ostatnim wyróżnieniem przyznawanym twórcom profesjonalnym jest „Brązowa Kreska”, którą autor filmu może otrzymać w dowolnej kategorii (debiut, szczególne osiągnięcie, zdjęcia, animacja czy plastyka). Studenci wyższych szkół filmowych i plastycznych otrzymują: Nagrodę Główną dla najlepszej etudy studenckiej, Nagrodę Specjalną za szczególne walory artystyczne. W konkursie filmów zrealizowanych przez twórców nieprofesjonalnych przyznawana jest: Nagroda Główna dla najlepszego filmu nieprofesjonalnego.

W czasie dwudziestu edycji festiwalu swoje triumfy święciły filmy m.in. Jerzego Kuci, Piotra Dumaty, Ryszarda Czekaty, Jana Lenicy, Zbigniewa Koteckiego, Krzysztofa Kiwerskiego, Marka Skrobeckiego, Roberta Turło, Wojciecha Bąkowskiego, Balbiny Bruszewskiej i wielu innych.

Szczegółowe informacje na temat festiwalu można znaleźć na stronie internetowej <http://ofafafestiwal.com/>.

fot. Jacek Młynarz

PODGÓRSKA JESIEŃ KULTURALNA 2015 ZA NAMI!

fot. Jacek Młynarz

Moc wrażeń i atrakcji, tak można w skrócie opisać kulturalną ucztę, która jak co roku zorganizowana została przy wsparciu finansowym Rady Dzielnicy XIII, przez Dom Kultury „Podgórze”. Tegoroczne wydarzenie odbywało się w dniach 17-20 września. Koncerty, spektakle kabaretowe, wykłady, pokazy tańca, wystawy, warsztaty oraz wiele innych propozycji czekało na Krakowian w podgórskich instytucjach kultury.

Spotkanie z jesienią rozpoczęliśmy od wyjątkowej prezentacji książki „C.K. kuchnia” Roberta Makłowicza. Autor publikacji zabrakł nas w wędrówkę po zawitych zakamarkach kuchni monarchii Franciszka Józefa. Opowiedział o przenikaniu się doświadczeń narodowych ze smakami potraw przyrządzanych w dawnej Galicji. Dzięki temu dowiedzieliśmy się, które dania obecnie goszczące na naszych stołach mają swoje korzenie w monarchii austro-węgierskiej. Robert Makłowicz opowiedział o swoim zamiowaniu do kuchni, o domu rodzinnym, w którym gotowanie i celebrowanie posiłków było wartością niezwykle cenioną. Wydawca książki „C.K. kuchnia” Jacek Tokarski dopytał autora skąd czerpał przepisy na potrawy gotowane przed stu laty, a także czy obecnie powinniśmy cieszyć się z zasobności składników, które goszczą na sklepowych półkach. Jak się okazało więcej, zdrowiej i ciekawiej jedli Polacy żyjący w dwudziestoleciu międzywojennym, a przeszło czterdzieści lat zamknięcia na wpływy z zagranicy odbiło piętno nie tylko na życiu społeczno-politycznym, ale także kulinarnym. Gorąco zachęcamy do lektury.

Dzień później odbyła się Podgórska domówka w stylu PRL. Czyn społeczny, zakupy na kartki oraz piosenki z repertuaru Filipinek kojarzą się w sposób jednoznaczny. Na spotkaniu z tamtym okresem zapoznaliśmy się z książką Emilii Padot „Damy PRL-u” i „Gentelmani PRLU-u”, postaliśmy w kolejce by zakupić produkty pierwszej potrzeby, te bardziej ekskluzywne były bardzo trudno dostępne. Na znawców i pasjonatów ręcznych robótek czekały zmagania z szydełkiem i drutami. Jeśli ktoś zapomniał już jakimi pieniędzmi posługiwali się Polacy przed 89’, miał doskonałą okazję sprawdzić się w zadaniach z arytmetyki denominacyjnej.

Miejscem organizacji głównych punktów repertuaru Jesieni było samo serce Starego Podgórze - nowo wyremontowany Rynek Podgórski. W sobotę bawiliśmy się tam na Dancingu

Podgórskim - wydarzeniu, które zostało jednym ze zwycięzców tegorocznego dzielnicowego budżetu obywatelskiego. Do tańca grał zespół Old Metropolitan Band, a Podgórczan nikt nie musiał namawiać do zabawy. To, w czym mogliśmy uczestniczyć przez trzy pierwsze dni dopiero nas przygotowało na prawdziwie energetyczny finał w wykonaniu Zbigniewa Wodeckiego. Usłyszeliśmy największe przeboje krakowskiego muzyka, a także mniej znane rockowe kompozycje. Oczywiście nie zabrakło utworu z ulubionej przed laty pszczołki Mai. Pan Zbigniew przypomniał, że nie tylko świetnie śpiewa, ale również doskonale potrafi zabawić publiczność swoim nieprzeciętnym poczuciem humoru. Rynek Podgórski już dawno nie był świadkiem tak dobrej zabawy. Występ Pana Zbigniewa poprzedził muzykalno-poetycki recital Artura Gotza. Na zakończenie Podgórskiej Jesieni Kulturalnej, na tle wieży kościoła św. Józefa mogliśmy oglądnąć pokaz sztucznych ogni.

JAK CIEKAWIE SPĘDZIĆ WOLNY CZAS? TYLKO Z DOMEM KULTURY PODGÓRZE

Dom Kultury "Podgórze"

Dom Kultury „Podgórze” jak co roku, przygotował niezwykle bogatą ofertę zajęć na nowy rok kulturalno – oświatowy. Różnorodne formy zajęć, w tym warsztaty, lektoraty, zajęcia edukacyjne i ruchowe zostały przygotowane z myślą o uczestnikach w różnym wieku. Zarówno seniorzy jak i najmłodsi z pewnością znajdą najlepszy dla siebie sposób na aktywne spędzenie długich, jesiennych i zimowych wieczorów.

CO W OFERCIE?

- ▶ Lektoraty językowe: j. angielski, j. niemiecki, j. francuski, j. włoski, j. rosyjski, j. hiszpański
- ▶ Warsztaty teatralne, muzyczne, wokalne
- ▶ Indywidualna nauka gry na instrumentach: pianino, keyboard, skrzypce, gitara
- ▶ Kursy tańca: taniec towarzyski, współczesny, indyjski oraz warsztaty stepowania
- ▶ Zajęcia ruchowe: fitness, pilates, zumba, BPU (brzuch, uda, pośladki), joga, capoeira
- ▶ Zajęcia edukacyjne m.in.: kursy komputerowe oraz robotyki, radiowo – dziennikarskie
- ▶ Zajęcia artystyczne m.in.: plastyczne, fotografii cyfrowej, rękodzieła
- ▶ Zajęcia logopedyczne z terapią pedagogiczną
- ▶ Warsztaty rozwojowe
- ▶ Warsztaty psychologiczno – pedagogiczne: komunikacji, integracyjno - adaptacyjne

Ponadto dla zorganizowanych grup przedszkolnych, szkolnych i innych: warsztaty teatralne „Teatralne podróże wyobraźni”, warsztaty muzyczne, taneczne, ekologiczne, warsztaty plastyczne „Mała Akademia Plastyczna”, warsztaty psychologiczne (np. „Dopalaćcom mówię nie”), audycje muzyczne, konkursy różnotematyczne. Wszystkie zajęcia prowadzone są przez wysoko wykwalifikowanych specjalistów, instruktorów, lektorów i artystów. Dom Kultury Podgórze oferuje zniżki przy zapisie dwóch lub więcej osób z rodziny, honoruje również Krakowską Kartę Rodzinną.

Informacje i zapisy: Dom Kultury „Podgórze”, ul. Sokolska 13, 30-510 Kraków; tel. 12 656 36 70, 12 656 44 41; e-mail: dzial.oswiatowy@wp.pl; www.dkpodgorze.krakow.pl

APEŁ MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA KRAKOWA:

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa ogłasza zbiórkę pamiątek dla Muzeum Podgórza, które powstanie w budynku dawnego Zajazdu pod św. Benedyktem przy ul. Wielickiej.

Prosimy wszystkich, którzy posiadają wspomnienia, zdjęcia, dokumenty, przedmioty związane z Podgórzem, o przekazanie ich do depozytu lub w darze Muzeum. Zbiórka odbędzie się w Domu Historii Podgórza przy ul. Limanowskiego 13 w dniu 24 października 2015 roku w godzinach 10.00-17.00 (tel. 12 263 16 60, e-mail: domhistoriiipodgorza@poczta.fm).

O G Ł O S Z E N I A

POWSTAJE MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU “WIELICKA – KAMIEŃSKIEGO”

11 września rozpoczęto prace nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru „Wielicka – Kamieńskiego”. Wszyscy zainteresowani mieszkańcy mogą składać wnioski do projektu planu do 30 listopada. Więcej informacji na stronie: www.bip.krakow.pl, w zakładce Rozwój miasta - Planowanie przestrzenne - Plany sporządzane. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „Wielicka – Kamieńskiego” obejmujący obszar 40,5 ha ma charakter porządkujący. Jego zadaniem jest określenie zasad zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego wzdłuż dwóch ważnych arterii miasta: ul. Kamieńskiego i ul. Wielickiej, a także w sąsiedztwie obszaru o wysokich walorach historyczno-kulturowych i przyrodniczych, czyli terenu dawnego obozu koncentracyjnego Płaszów i rezerwatu przyrody Bonarka. Plan miejscowy pozwoli na określenie granicy pomiędzy terenami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej i usługowej, umożliwiając właściwe kształtowanie przestrzeni publicznych. Objęcie tego terenu planem miejscowym pozwoli na skuteczną kontrolę zmian w zagospodarowaniu, a także zapobiegnie niekorzystnym przekształceniom obszaru, jakie miały już w tym rejonie miejsce.

DZIELNICA XIII Z NAJWIĘKSZYM PROCENTOWYM WZROSTEM LICZBY NOWYCH PODATNIKÓW

Od roku 2014 w naszej dzielnicy przybyło 1743 nowych podatników. Stanowi to wzrost o 6,32% - najwięcej spośród krakowskich dzielnic. W całym Krakowie w tym czasie przybyło 13 078 nowych podatników (wzrost o 2,27 %), dzięki którym w budżecie miasta pojawiło się dodatkowo 21 mln zł. W dużej mierze to efekt tegorocznej kampanii informacyjno-promocyjnej, zachęcającej mieszkańców Krakowa do płacenia podatków w naszym mieście. Jest to największy wzrost od początku akcji (czyli od 2012 roku). W sumie, w latach 2012 - 2015 liczba nowych podatników wzrosła o 35 526, kwota

fot. Jacek Młynarz

wpływów do budżetu to ok. 58 617 900 zł. Szacuje się, że w Krakowie nadal mieszka ok. 150 000 osób płacących podatki poza stolicą Małopolski. Jedna osoba płacąca podatek PIT to korzyść dla budżetu rzędu około 1600 zł.

OSP PRZEWÓZ MA SWÓJ SZTANDAR!

Jacek Młynarz

Sztandar został poświęcony i nadany Ochotniczej Straży Pożarnej 6 września podczas uroczystości odbywających się na osiedlu Przewóz w Podgórzu. Wziął w nich udział Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski oraz licznie przybyli przedstawiciele państwowych i ochotniczych jednostek strażackich. Sztandar w imieniu OSP Przewóz odebrał jej Prezes, a równocześnie Przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XIII Podgórze Jacek Bednarz. Sztandar sfinansowała Spółka dla Zagospodarowania Wspólnoty Gruntowej w Przewozie. Podczas uroczystości zostały także wręczone odznaczenia cywilne oraz strażackie. Z rąk Prezydenta Jacka Majchrowskiego odznaczenie „Honoris Gratia” otrzymała Spółka dla Zagospodarowania Wspólnoty Gruntowej w Przewozie. Odznaczenie “Wzorowy Strażak” otrzymali strażacy z OSP Przewóz. Wręczono również medale „Za Zasługi Dla Pożarnictwa”. Natomiast Prezydent Majchrowski otrzymał od strażaków ochotników z Przewozu pamiątkowy obrazek z wizerunkiem św. Floriana. Po uroczystościach odbył się rodzinny piknik strażacki. Ochotnicza Jednostka Straży Pożarnej Przewóz założona została ponad pół wieku temu - w 1964 roku. Jej działalność reaktywowano po katastrofalnych powodziach w roku 2010. Obecnie członkami OSP Przewóz są mieszkańcy Przewozu, Rybitw oraz sąsiednich osiedli, którzy chcą i ślubują nieść pomoc innym. Siedziba jednostki mieści się przy ul. Wrobela.

REMONTY PODGÓRSKICH ULIC

Są ważne zarówno dla pieszych, rowerzystów, pasażerów komunikacji miejskiej oraz kierowców. Ulice, chodniki oraz ścieżki rowerowe to trakty, którymi poruszamy się na co dzień. Dlatego też, tak ważne są prace związane z ich budową, remontami i utrzymaniem. Rada Dzielnicy XIII każdego roku na te zadania przeznacza znaczne środki w ramach budżetu, którym dysponuje. Planując inwestycje staramy się wybierać te, których realizacja jest najbardziej potrzebna w danym rejonie Podgó-

fot. Jacek Młynarz

rza, a równocześnie nie przekracza możliwości finansowych dzielnicy. W roku 2015 na remonty te przeznaczono niemal 1,5 mln zł. Za te środki wyremontowane zostały już m.in. chodniki przy ulicach: Rydlówka, Krasickiego, Warneńczyka, Zamoy-skiego, Saska, Helmana, Gliniana, Łanowa, al. Pod Kopcem oraz nawierzchnia na ul. Dymniki. Największe zrealizowane zadania z budżetu dzielnicy są następujące:

- ▶ ul. Nadwiślańska, odcinek od Cricoteki do Drukarni – chodniki z obu stron jezdni oraz nakładka asfaltowa – wartość prac ok. 100 tys. zł
- ▶ ul. Lipska (boczna) – nakładka asfaltowa oraz pobocze – wartość prac ok. 200 tys. zł
- ▶ budowa przejścia pomiędzy ul. Lipską i ul. Przewóz – wartość prac ok. 120 tys. zł

Remonty finansowane przez Dzielnicę są tylko uzupełnieniem dużych inwestycji, na które środki pochodzą z Budżetu Miasta Krakowa. Warto w tym miejscu wspomnieć o jednej z nich, która już wkrótce będzie zrealizowana. Za ok. 2 mln zł zostanie przebudowana ulica Przewóz wraz z odwodnieniem (od ul. Rzebika do ul. Przewóz). Niedawno został wyłoniony wykonawca remontu.

CO DALEJ Z BAGRAMI?

Po tegorocznym głosowaniu nad projektami do budżetu obywatelskiego, widać wyraźnie że Krakowianom bardzo zależy, aby zbiorniki wodne znajdujące się na terenie naszego miasta były odpowiednio zagospodarowane. Wśród projektów, które zdobyły finansowanie, trzecie i czwarte miejsce w głosowaniu zajęły: Zagospodarowanie Zalewu Bagry oraz budowa letniego kąpieliska na Zakrzówku. Kwota przeznaczona na uporządkowanie Bagrów to 3 mln zł. W rozmowie z Przewodniczącym Rady i Zarządu Dzielnicy XIII Podgórze Jackiem Bednarzem, przybliżyamy Państwu szczegóły tej ważnej dla Podgórza inwestycji.

Magdalena Grelowska: Jesteśmy już po ostatecznym zatwierdzeniu projektów o charakterze ogólnomiejskim i wiemy, że projekt będzie realizowany, chcielibyśmy poznać szczegóły i główne założenia dotyczące tej inwestycji.

Jacek Bednarz: Na początku chcę Państwu powiedzieć, że prace mające na celu zagospodarowanie Bagrów trwały w Dzielnicy XIII Podgórze od 2014 roku. Rada naszej Dzielnicy przygotowała projekt budowlany dla przystosowania terenu wokół zalewu prawie dwa lata temu, nie posiadaliśmy jednak wystarczających środków do realizacji projektu. Budżet Obywatelski otworzył przed nami nowe możliwości i pozwolił na pozyskanie maksymalnej przewidzianej w tym budżecie kwoty, czyli trzech milionów złotych. Dzięki temu wszystkie założenia, które Rada Dzielnicy XIII Podgórze opisała w dokumentacji projektowej zostaną zrealizowane. Projekt zagospodarowania Bagrów obejmuje dwa elementy. Pierwszym z nich będą prace budowlane obejmujące obszar od ul. Koziej do cypla od strony ul. Łanowej. Ta część zadania obejmować będzie budowę alejek dla pieszych, przebierałni oraz toalet w okolicy ogródka jordanowskiego.

Powstaną także elementy małej architektury - oświetlenie wzdłuż alejek, ławki i kosze na śmieci. Nawierzchnia „promenady” będzie wykonana z materiału wodoprzepuszczalnego. Drugi element dotyczy porządkowania całego terenu wokół zalewu. Polegać będzie na oczyszczeniu terenów gminnych znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie wody, likwidacji dzikich wysypisk śmieci oraz pielęgnacji zieleni.

MG: Zakożenia na pewno są słuszne, bo teren wymaga przystosowania na potrzeby coraz tłumniej odwiedzających ten obszar mieszkańców Krakowa. Kiedy zobaczymy efekty prac i kto jest odpowiedzialny za realizację projektu?

Realizatorem zadania będzie Zarząd Zieleni Miejskiej, który wyłoni wykonawcę projektu i będzie nadzorował jego wykonanie zgodnie z projektem. Realizacja została wyznaczona na 2016 rok.

MG: Zalew Bagry wraz z otaczającą go zielenią to naprawdę spory obszar. Czy projekt zgłoszony do Budżetu Obywatelskiego obejmuje rewitalizację całego terenu wokół zbiornika?

JB: Realizacja projektu nie przewiduje kompleksowego zagospodarowania całego zbiornika, a jedynie jego części. Wynika to z ograniczeń jakie nakłada Budżet Obywatelski. Maksymalna wartość zgłoszonego projektu to 3 mln zł, a kwota ta jest niewystarczającą do przystosowania wszystkich terenów. W kolejnych latach konieczne jest przygotowanie koncepcji i planu zagospodarowania wokół całego akwenu. Na razie wykonamy część pracy, ale to początek większych zmian, na które potrzebne są znacznie większe środki. Głównym elementem zagospodarowania powinna być ścieżka wokół całego zalewu, a przede wszystkim po jego części północnej i wschodniej. To ułatwiłoby komunikację od ul. Żołnierskiej (okolicie estakady Wielicka - Lipska) w kierunku ogródka jordanowskiego przy ul. Koziej, do KŻ „Horn”, „Omegi” czy AZS-u. Budowa ciągu alejek wokół zbiornika pozwoli również na udostępnienie dla Krakowian terenów do tej pory nienadających się do wypoczynku.

MG: Zakładam, że Krakowianie chcą odpoczywać w miejscu zielonym, czystym i cichym, które będzie miejscem ucieczki od miejskiego zgiełku, czyli takim jakim obecnie są Bagry. Czy po realizacji projektu ten teren pozostanie taki?

JB: Takie są dążenia Radnych Dzielnicy XIII Podgórze, którzy chcą przede wszystkim utworzenia na tym obszarze parku. Dzięki temu moglibyśmy wprowadzić nad Bagrami regulamin, który uregułuje korzystanie ze zbiornika wodnego oraz terenów zielonych wokół niego. To pozwoli m.in. ograniczyć lub całkowicie wyeliminować dewastowanie zieleni przez złe parkowanie samochodów. Regulamin wyznaczałby miejsca, w których można grillować i uprawiać sport. Dzięki spisanim zasadom korzystania z tego terenu moglibyśmy skuteczniej pouczać tych, którzy zaśmiecają teren zalewu oraz spożywają alkohol w jego obrębie, a służby miejskie miałyby większe prawo do egzekwowania poprawnego zachowania. Musimy mieć również świadomość, że z terenu wokół akwenu korzystają nie tylko Krakowianie szukający wypoczynku i rekreacji. To równocześnie miejsce zamieszkania dla Płaszowian i wszystkie podejmowane decyzje muszą to uwzględniać. Tym z Państwa, którzy obawiają się, że teren wokół Bagrów zostanie pokryty warstwą asfaltu i utraci swoje przyrodnicze walory, chcę przekazać, że idea jest taka, aby w ręce mieszkańców oddać jak najwięcej terenów zielonych oraz miejsc do wypoczynku. Docelowe zagospodarowanie powinno doprowadzić do tego, aby zalew Bagry były miejscem rekreacji i wypoczynku przez cały rok dla ludzi w różnym wieku.

Z Przewodniczącym Rady i Zarządu Dzielnicy XIII Podgórze rozmawiała Magdalena Grelowska.

foto: Jacek Młynarz

ZALEWANIE OSIEDLA KABEL SIĘ SKOŃCZY?

Jacek Młynarz

Już kilkadziesiąt lat woda zalewa osiedle mieszkaniowe SM „Kabel” przy ul. Wielickiej oraz domy i kamienice przy ul. Prokocimskiej. W miniony letni sezon w przeciągu niespełna dwóch tygodni sierpnia teren ten został podtopiony dwukrotnie. W zgodnej opinii mieszkańców stan wody osiągnął rekordowe poziomy. W sprawie zalewania wielokrotnie u władz miasta interweniowali mieszkańcy, Rada Dzielnicy XIII Podgórze oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kabel”. W czym rzeczywiście tkwi problem i jak należy go rozwiązać?

Istniejąca w tym miejscu kanalizacja burzowa powstała w latach 50 tych i 60-tych, czyli w tym samym okresie co najstarsze okoliczne bloki. Od tego czasu nie była ona rozbudowywana. Tymczasem bardzo intensywnie zmieniała się okolica. Powstawały nowe drogi, liczne osiedla, a stale zmniejszająca się liczba terenów zielonych ograniczała możliwości absorpcji wody w miejscach, w których spadła w postaci deszczu. Na obecnie zalewanym terenie łączą się trzy zlewnie: Wola Duchacka (210 ha), Kozłówek (90 ha) oraz najmniejsza, obejmująca zalewany teren, zlewnia ul. Wielickiej (34 ha). Podczas intensywnych opadów woda doprowadzona tu kanalizacją ze wszystkich zlewni nie mieści się w istniejącym kolektorze (rurociągu, który zbiera wodę deszczową z sieci kanalizacyjnej). Wody spływające z impetem z położonych wyżej zlewni Woli Duchackiej i Kozłówka wypychają wodę ze zlewni Wielicka. W efekcie następuje cofnięcie się wody w najniższej położonym miejscu i wyrzucenie jej na powierzchnię poprzez kratki i włazy kanalizacyjne. Dodatkowym problemem jest zamulenie rowu płaszowskiego oraz rzeki Drwiny Długiej. Przekrój rowu płaszowskiego powinien wynosić 2,5 metra, w efekcie zamulenia zmniejszył się do 70 cm. Jednym z najważniejszych powodów zamulenia tych cieków wodnych są dwa nowe mosty (w tym most na S7) znajdujące się na Drwinie. Ich konstrukcja znajdująca się pod wodą stworzyła coś na kształt wysokich stopni, które uniemożliwiają spływ mutów znajdujących się przy dnie. Na to wszystko nakładają się kwestie klimatyczne. 16 sierpnia w ciągu jednej godziny spadło więcej deszczu niż przeciętnie pada w ciągu miesiąca. Obliczono, że opady takie zdarzają się raz na 120 lat.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. przygotowało propozycję rozwiązania problemu. Po pierwsze ma zostać wybudowany zbiornik retencyjny na terenie wykupionym od PKP, a docelowo nowy kolektor dublujący zwiększający przepustowość układu. Realizacja inwestycji wymaga licznych uzgodnień oraz wykupu działek. Analiza projektu i związanych z nim prac pozwoliła ustalić harmonogram realizacji związany z budową zbiornika retencyjnego. Etap I, w ramach którego wybudowana zostanie komora włączeniowa przed przepustem PKP na terenie „Telefonika-Kable” ma zostać zrealizowany do dnia 31 października 2016 roku. Pozwoli to na ograniczenie cofki na teren SM Kabel i okolic. Etap II, przewidujący budowę zbiornika retencyjnego z pompownią, która ma ostatecznie zabezpieczyć obecnie zalewane tereny, ma zostać zrealizowany do 31 marca 2017 roku. Kolejnym etapem będzie budowa kolektora dublującego. Równolegle należy podjąć działania mające na celu odmulenie rowu płaszowskiego i rzeki Drwiny. Wymaga to prac pod wodą na długości ok. 7 km i dodatkowo zagospodarowania olbrzymiej ilości wydobytego mułu. Wydaje się, że podjęte w ostatnim czasie działania pozwalają przypuszczać, że problem zalewania tych terenów w końcu zostanie rozwiązany.

NOWY RADIOWÓZ DLA POLICJI OD PODGÓRSKICH DZIELNIC

Dzięki środkom finansowym trzech dzielnic: VIII Dębники, IX Łagiewniki-Borek Fałęcki oraz XIII Podgórze policjanci z Komisariatu V Policji w Krakowie przy ul. Zamoyskiego otrzymali nowy radiowóz - Opla Corsę o wartości 46 tysięcy złotych. Radni dofinansowali zakup pojazdu w wysokości 26 tysięcy złotych. Uroczystość przekazania samochodu odbyła się na Rynku Podgórskim, pod siedzibą Rady Dzielnicy XIII w dniu 6 października. Samochód w imieniu krakowskich policjantów odebrał mł. insp. Radek Bąchór, I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Krakowie. Przekazali go przewodniczący Zarządów i Rad Dzielnic: Arkadiusz Puszkarczyk - VIII Dębники, Jan Stanisław Pietras - IX Łagiewniki-Borek Fałęcki oraz Jacek Bednarz - XIII Podgórze. Kluczyki do Opla otrzymał mł. insp. Dariusz Szczypiór, Komendant Komisariatu Policji V w Krakowie. Od 1999 roku komisariat na krakowskim Podgórzu otrzymał już 12 samochodów dofinansowanych przez rady dzielnic. Opel Corsa jest trzynastym. Po krótkiej uroczystości przekazania samochodu w siedzibie Rady Dzielnicy XIII odbyło się spotkanie na temat wspólnych działań na rzecz bezpieczeństwa w tej części Krakowa. Komisariat V Policji swoim zasięgiem obejmuje Dębniki, Łagiewniki i Borek Fałęcki oraz Podgórze.

EDUKACJA I SPORT

ZAPRASZAMY NA BEZPŁATNE ZAJĘCIA GIMNASTYCZNE!

Zdrowy kręgosłup - zajęcia gimnastyczne dla mieszkańców dzielnicy Podgórze oraz (Re)kreacja - cykl rekreacyjno-sportowych spotkań dla mieszkańców na stadionie KS Korona to projekty, które zdobyły finansowanie w lokalnym budżecie obywatelskim na terenie Dzielnicy XIII. Pod koniec września rozpoczęła się ich realizacja. Zajęcia są bezpłatne, przeznaczone dla osób dorosłych bez ograniczeń wiekowych. Harmonogram zajęć: Zdrowy Kręgosłup: wtorki - I grupa w godz. 19.00-19.45, II grupa w godz. 20.00-20.45; soboty - III grupa w godz. 12.30-13.15. Miejsce: sala gimnastyczna KS Korona, ul. Kalwaryjska 9-15. (RE)KREACJA: soboty - I grupa w godz. 10.00-10.45, II grupa w godz. 11.00-11.45. Miejsce: dawny Stadion KS Korona, ul. Parkowa 12 A. Więcej informacji: 12 656 02 50. Organizatorem zajęć jest Klub Sportowy Korona Kraków.

WYCHOWANKOWIE HORN-U MISTRZAMI ŚWIATA!

Magdalena Grelowska

Zalew Bagry to malowniczo położony kompleks wodny, który sprzyja aktywnemu wypoczynkowi. Na pasjonatów sportowych wrażeń czekają tu żagłówki, kajaki, rowerki wodne oraz fachowy instruktaż doświadczonych szkoleniowców. Wsparcie początkującym i tym którzy już złapali żeglarskiego bakcyła zapewniają trenerzy, dla których sport to pasja determinująca ich codzienność. To właśnie z pasji i zamiłowania do „żagli” powstał Klub Żeglarski „Horn”. Prezes klubu Józefa Ogrodnik wraz z mężem Andrzejem Ogrodnikiem podjęli wyzwanie budowy ośrodka i zainteresowali swoim pomysłem władze Krakowa. W 2003 roku dzięki finansowemu wsparciu Miasta Krakowa udało się zrealizować marzenia i stworzyć pierwszą w Krakowie bazę szkoleniowo-wypoczynkową dla przyszłych mistrzów żeglarstwa. Z roku na rok przybywało młodych adeptów pływania. Indywidualne oraz profesjonalne podejście do treningów zaowocowały sukcesami, również tymi międzynarodowymi. Dowodem na to jest tegoroczne pierwsze miejsce, które załoga w składzie Piotr Ogrodnik, Grzegorz Banaszczyk, Piotr Petryla zdobyła podczas regatowych Mistrzostw Świata w klasie Micro we francuskim Breście. Podczas zawodów ekipa KŻ „Horn” wygrała sześć wyścigów, trzy ukończyła na drugim miejscu, ostatecznie zajmując najwyższy stopień podium. Gratulujemy i życzymy kolejnych sukcesów!

MŁODZIEŻ Z PODGÓRZA ZACHOWUJE PAMIĘĆ

IV Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki

Wszyscy wiemy, jak ważna jest świadomość przeszłości dla budowania teraźniejszości. Młodzież z Podgórza pogłębia swoje rozumienie historii, uczestnicząc w kilku projektach edukacyjnych o nazwie „Zachować pamięć”. Czemu służą te projekty? Mają za zadanie pomóc odnaleźć młodym ludziom własne korzenie, a także wskazać drogę do zrozumienia i docenienia czasów, w jakich przyszło im żyć dzięki kontaktom z przeszłością. Pierwszy z projektów przygotowało Stowarzyszenie PODGORZE.PL wraz z Polsko-Niemiecką Współpracą Młodzieży oraz Fundacją Miejsc Pamięci Buchenwald i Mittelbau-Dora. Na początku września grupa uczniów IV LO w Krakowie wzięła udział w zajęciach na terenie byłego K.L. Buchenwald niedaleko Weimaru. Wykłady, prezentacje multimedialne, wspólne badanie dokumentów i wyprowadzanie wniosków połączyły młodych Polaków i Niemców. Szczególną wartość miało dla nich spotkanie ze świadkiem historii, panem Tadeuszem Kowalczykiem, więźniem Buchenwaldu i Auschwitz. Jego żywa pamięć miała większą siłę oddziaływania niż stopy dokumentów.

W maju 2016 roku młodzież niemiecka podejmująca Polaków przyjedzie do Krakowa i pod opieką swoich kolegów z IV LO

będzie przemierzać Podgórze w poszukiwaniu śladów historii. Wyniki ich badań, będące wspólnym głosem młodych Polaków i Niemców, zostaną przedstawione w formie wystawy. Również w IV LO we wrześniu realizowany był kolejny projekt historyczny o nazwie „Zachować pamięć”, tym razem jako wynik umowy pomiędzy rządami dwóch państw: Rzeczypospolitej Polskiej i Izraela. 75 uczniów izraelskiej szkoły spędziło w liceum na Krzemionkach kilka godzin, uczestnicząc w warsztatach poświęconych działalności Janusza Korczaka, genialnego przedwojennego pedagoga i pisarza, którego prace i osiągnięcia są wspólnym dziedzictwem narodu polskiego i żydowskiego. Polska młodzież miała okazję towarzyszyć swoim rówieśnikom reprezentującym inne państwo oraz kulturę. W twórczości Janusza Korczaka oraz we własnych doświadczeniach szukali definicji takich pojęć jak: wychowanie, godność, odpowiedzialność i poświęcenie. W obu tych projektach tematem spotkań młodych ludzi jest przeszłość i pamięć o niej. Jednak wcale nie zdominowała ona rozmów. Punktem odniesienia dla rozważań była teraźniejszość i przygotowanie do przyszłości: plany, nadzieje, marzenia. Młodzież uczyła się tego, co jest jej potrzebne teraz, czyli jak rozmawiać, stawiać pytania, konfrontować stanowiska, dochodzić do wspólnych wniosków, a przede wszystkim poznawała swoich rówieśników. To jeszcze nie koniec „zachowywania pamięci”. W listopadzie tego roku ruszy kolejny projekt edukacyjny przygotowany przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży oraz Fundację Bethe. Tym razem IV LO z Krakowa zaprosiło na wspólną lekcję historii uczniów szkoły niemieckiej z Seeheim-Jugenheim oraz szkoły włoskiej z Genui.

KONKURS WIEDZY O PODGÓRZU

Magdalena Grelowska

Wielkimi krokami zbliża się kolejna edycja konkursu wiedzy o Podgórzu. W połowie października sprawdzi on wiedzę historyczną uczniów podgórskich szkół podstawowych oraz gimnazjalnych. W szkołach podstawowych konkurs przybierze formę warsztatów, podczas których uczniowie będą wypracowywać swoje prace konkursowe. Natomiast w gimnazjach młodzież zaprezentuje swoje umiejętności w dwóch kategoriach. Pierwszą z nich będą zadania plastyczne, których tematyka dotyczyć będzie życia patronów podgórskich ulic i placów. W drugiej kategorii uczniowie zostaną poproszeni o przeprowadzenie wywiadu, bądź przygotowanie foto-reportażu z osobami, które odegrały istotną rolę w kształtowaniu historii Podgórza. Organizacją konkursu dla szkół podstawowych zajmie się SP nr 29 przy al. Dembowskiego 12, natomiast dla młodzieży gimnazjalnej Gimnazjum nr 35 im. Zofii Chrzanowskiej przy ul. Limanowskiego 60/62. Oficjalne rozdanie nagród odbędzie się w połowie listopada w podgórskim Magistracie (sala im. Franciszka Maryewskiego). Nagrody konkursowe finansowane są przez Radę Dzielnicy XIII Podgórze.

Dokładne terminy rozpoczęcia konkursu będą dostępne na stronie www.dzielnica13.krakow.pl.

RADA DZIELNICY XIII PODGÓRZE FINANSUJE REMONTY JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH

Wśród zadań, finansowanych ze środków Dzielnicy XIII Podgórze znajdują się prace remontowe szkół podstawowych, gimnazjów oraz przedszkoli. Na ten cel Rada Dzielnicy zaplanowała w budżecie na 2015 rok środki w wysokości 454 500 zł. Dzięki tym funduszom przeprowadzono remonty w dziesięciu placówkach oświatowych. Wymiana okien, podłóg, porządkowanie terenów wokół szkół, a także likwidowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych to najważniejsze z wykonanych prac. Wszystkie zmiany służą po-prawie komfortu nauki oraz bezpieczeństwa dla najmłodszych Podgórczan.

HISTORIA

DO KRAKOWA WOLNOŚĆ PRZYBYŁA Z PODGÓRZA

oprac. Melania Tutak

31 października 1918 roku. Na polu jest jeszcze ciemno, świt dopiero zaczyna się przedzierać. Jest mglista, zimna szaruga jesienna. Przed kuchnią zaczynają się zbierać żołnierze z tacami po kawę pod nadzorem służbowych kompanii.

Antoni Stawarz porucznik w wojsku cesarskim włożył do kieszeni płaszcza garść biało-czerwonych kokardek, które poprzedniej nocy pieczętowiec przygotowała na prośbę porucznika jego gospodyni Maria Wistocka wraz z córkami w willi przy Placu Lasoty 3, gdzie stacjonował porucznik. Stawarz udał się ze swojego mieszkania do koszar przy ul. Kalwaryjskiej. Przy bramie koszar stał posterunek złożony z żołnierzy czeskich. Na rozkaz Stawarza przybył komendant warty. Odbyla się ostrożna rozmowa. Porucznik przypomniał o pomocy, jakiej udzielili Czechom Polscy żołnierze armii cesarskiej podczas wystąpienia przeciw rządowi Austriaków. Stawarz zapytał, czy może teraz liczyć na pomoc Czechów, a oficer czeski wyraził zgodę. Żołnierze otrzymali kilka kokardek do przypięcia.

Willi przy Placu Lasoty 3, w której mieszkał porucznik Stawarz w czasie pobytu w Krakowie, fot. Paweł Kubiztal

Wstrzymuję wydawanie kawy i przez służbowych zarządzam alarm batalionu. Bez broni celem wydania odpowiednich rozkazów, jako oficer inspekcyjny, gdyż zaszły ważne wypadki(...)To co chciałem wam powiedzieć, powiem wam teraz. Stara Austria wali się w gruzy, a na podstawie zasad prezydenta Wilsona powstają na jej miejscu państwa narodowe. Oznajmiam wam, iż jesteście rozbrojeni. Wasi dotychczasowi dowódcy już nie są już nimi. Z rozkazu polskiego rządu obejmują władzę w Podgórzu i okolicy i moich wyłącznie rozkazów macie odtąd słuchać. Przyrzekam wam spokojny powrót do waszych rodzin, ostrzegam jednak, że każda próba oporu będzie zdławiona siłą. Na dowód, że przemawiam do was już nie jako austriacki ale jako polski oficer patrzcie: Zdartą z głowy austriacką czapkę rzuca na ziemię, a błyskawicznym ruchem dobywa polską z polskim orzełkiem i kokardą, wkłada ją junacko na głowę i woła: Polnische Republik soll lebe! Hoch! Hoch, hoch, hoch! Odpowiadają oddziały. Mówi do Czechów: Bracia! Polskie pułki w Czechach i na Morawach pomogły Wam do zwycięstwa rewolucji. Dziś Wy pomóżcie nam. A wy, rodacy ze Śląska, jesteście w myśl zasady orędzia Wilsona obywatelami polskimi. Zatem do czynu, razem z nami!

Tak ten wyjątkowy jesienny niepodległościowy poranek opisywał w swoich wspomnieniach „Gdy Kraków kruszył pęta. Kartki z pamiętnika oswobodzenia Krakowa w 1918 r.” Antoni Stawarz.

Gdy zbliżała się godzina 6.30 koszary przy ulicy Kalwaryjskiej były już w polskich rękach. Bez chwili oporu, bez jednego wystrzału, bez rozlewu choćby jednej kropli krwi. O tej samej godzinie wciągnięty w działania konspiracyjne podporucznik Franciszek Pustelnik ze swymi żołnierzami opanował koszary przy ulicy Wielickiej. Współdziałali z nim por. Hustak i por. Ludwik Iwaszko. Następnie grupy żołnierzy z Wielickiej kierowały się na Rynek Podgórski, rozbrajając szeregowych i oficerów, zrywając im bączki z czapek. Rozbroili po drodze batalion wartowniczy w podgórskim budynku sądowym oraz powiatową komendę żandarmerii przy ul. Rękawka. Z kolei oddział ze świeżo zdobytych koszar przy ul. Kalwaryjskiej prowadził na Rynek Podgórski ppor. Ignacy Śnigowski. Pełno było rozentuzjuszonych mieszkańców. Wśród nich uwijały się panie, rozdzielając własnoręcznie wykonane kokardki. Na Rynku Podgórskim por. Stawarz wygłosił krótkie, żołnierskie przemówienie. Nakazał zorganizowanie marszu, który miał oswobodzić Kraków.

31 października 1918 roku Kraków został oswobodzony po latach zaborów. Ta bezkrwawa, spektakularna, błyskawiczna i udana akcja wyzwolenia Krakowa miała wielkie znaczenie nie tylko militarne, ale przede wszystkim moralne. Wydarzenia krakowskie wpłynęły decydująco na całą akcję w Galicji Zachodniej. W wyniku udanego przewrotu w Krakowie, Małopolsce Zachodniej udało się zabezpieczyć i przejąć dla wolnej ojczyzny zrabowane i zgromadzone przez zaborcę dobra. A także obiekty jak magazyny wojskowe, koszary, i inne obiekty wojskowe wraz z wyposażeniem. Na ten moment przygotowywało się wiele krakowskich ośrodków konspiracyjnych, ale dopiero determinacja kilku młodych oficerów na czele z porucznikiem Antonim Stawarzem sprawiła, że osiągnięto wymarzony cel. Dzięki ich zdecydowaniu i, co bardzo rzadkie w naszej historii, przemysłanemu planowi działania, obeszło się bez zbędnej walki, zniszczeń, śmierci bohaterów.

fot. Paweł Kubiztal

Tak o tej wyjątkowej chwili pisał
Karol Estreicher w swoich wspomnieniach:

Zygmunt bił bez przerwy. Na miasto rozszedł się jego głos potężny i silny, wilgocią powietrza wzmocniony, aksamitny w wybuchach dźwięku (...) Coś się stało - pomyślałem, ale co? Tu nikt nic nie wiedział. Nie mógł Zygmunt zwiastować miastu żadnej nowiny smutnej, bo jego gra była wesółą, szybka, pogodna.. dzwon ucił. W uszach szumiąco, twarze pałały. Teraz dopiero usłyszałem, że grają dzwony wszystkich kościołów krakowskich. Bił pół-Zygmunt na wieży Mariackiej, kotatał Jacek u Domini-kanów, Florian na Kleparzu, Boże Ciołki na Kazimierzu, dzwony jezuickie na Wesolej i parafialny w Podgórzu. Gdy Zygmunt ustał, cichły, powoli i one. Mariackie dzwony też kończą. Podgórski dźwięku ni ma, Na Piasku jeszcze grają. Zbiegłem na dół. Miasto wyległo na ulicę, a gdzieś od Wiślniej słyszeć było orkiestrę idącą ku Rynekowi. Tam tłumy skupiły się pod wieżą ratuszową, w jedynym miejscu, gdzie warta austriacka oznaczała przynależność Krakowa do monarchii habsburskiej. Orkiestra kolejarzy stała pod odwachem i grała wesole marsze. Pod odwachem wystawiony był jedyny dostępny wówczas sztandar z orłem. (...) Nagle z ulicy Grodzkiej sprężystym krokiem wkroczyła kompania wojska, wojska polskiego! Na jej czele szedł generał Roja, witany okrzykami tłumów, wśród kwiatów jesiennych rzucanych mu z okien (...) Na czapkach mieli kokardy narodowe w nocy tajnie uszyte, bączki zamienili na orzelki z blachy, buty i mundury mieli liche, a karabiny pordzewiałe. Ale miny mieli tęgie, choć młodzi byli i wzrostem mali... Gdy hejnał na wieży mariackiej grał godzinę dwunastą, gdy orkiestra rżnęła hymn narodowy, gdy chorągwie biało-czerwone wykwitły na domach, gdy ludzie płakali, a nieznajomi ściskali się za ręce, rozległy się głosy komendy polskiej, a warta Deutschmeistrów stanęła na baczność. Wojsko zaciągnęło wartę. Tłumy wyły.

ANTONI STAWARZ

Urodził się 4 stycznia 1889 r. w Tuchowie. W czasie I wojny światowej służył w austriackim 57 pułku piechoty, walcząc na różnych frontach. W 1917 r. został awansowany do stopnia porucznika. W sierpniu 1918 roku por. Stawarz wraz z kompanią otrzymał rozkaz wyjazdu do Krakowa, do koszar przy ul. Kalwaryjskiej w Podgórzu. Tam objął dowództwo plutonu ciężkich karabinów maszynowych przy batalionie asystencyjnym 93 pułku piechoty. Zameldował się w koszarach 1 września. Zamieszkał we wspomnianej willi przy Placu Lasoty 3. Wcześniej założył w macierzystym pułku wśród Polaków tam służących siatkę konspiracyjną. Jego głównymi pomocnikami byli: ppor. Ignacy Śnigowski, ppor. Jan Banach, plutonowy Zapart. Pozyskał także ppor. Franciszka Pustelnika z 56 pułku piechoty stacjonującego w koszarach przy ul. Wielickiej. Nawiązał też, dzięki rodzinie, kontakty z kolejarzami ze stacji w Płaszowie. W Prokocimiu działał nieformalny oddział kierowany przez Józefa Badziocha, którego także pozyskał do konspiracji. Oddział zmobilizowany przez por. Stawarza był wówczas jedyną realną siłą zbrojną w Krakowie, przygotowaną do wystąpienia przeciw Austriakom. W środę 30 października 1918 roku do willi przybyło niespodziewanie trzech oficerów z rozkazem od płk. Roi, aby Stawarz przygotował oddział do objęcia odwachu w Rynek Główny w dniu następnym o godz. 11.00. Porucznik zwołał pośpiesznie spotkanie kierownictwa swojego sprzysiężenia, na którym omówiono szczegóły akcji. Co się stało dalej, już wiemy...

Akcja Wyzwalania Krakowa przyniosła Stawarzowi awans do stopnia kapitana 1 listopada 1918 roku, czyli dzień po przewrocie. Był to jedyny awans nadany mu przez Rzeczypospolitą. Przyjmuje się z dużym prawdopodobieństwem, że miała na to wpływ ówczesna sytuacja polityczna. Kraków, miasto skąd do boju

w sierpniu 1914 roku wyruszyły pierwsze oddziały strzelców Komendanta Piłsudskiego, został wyzwolony przez spiskowców niezwiązanych z ruchem piłsudczykowskim. Ponadto kpt. Stawarz podczas przewrotu majowego w 1926 roku, w wyniku którego Marszałek Piłsudski doszedł ponownie do władzy i rozpoczęły się rządy tzw. sanacji, opowiedział się po stronie rządowej. Kpt. Stawarz po kampanii ukraińskiej 1918-1919 r. i wojnie polsko - sowieckiej 1920 r., służył w 16 pułku piechoty w Tarnowie, od 1927 r. w 78 pułku piechoty w Baranowiczach. Zwolniony został z wojska w 1929 r. Ostatni okres życia związał z Krakowem. Zamieszkał najpierw w Prokocimiu, a od 1935 już w Krakowie. Pracował wówczas jako urzędnik kontraktowy w magistracie. W okresie II wojny światowej działał w konspiracji. Po wojnie miał się różnych prac. Do kwietnia 1951 r. pracował w Zakładzie Remontu Obrabiarek w Zabierzowie jako magazynier, później w Krakowskich Zakładach Przemysłu Dziwiarskiego przy ul. Wielickiej. Zmarł 19 października 1955 r. i został pochowany na Cmentarzu Rakowickim (kwatery LXV, rząd 11, grób 39).

Dla upamiętnienia postaci Antoniego Stawarza i poprowadzonej przez niego akcji wyzwolenia Krakowa oraz miejsca, z którego wyruszył najpierw na dworzec w Płaszowie, a potem do koszar, Stowarzyszenie PODGORZE.PL zorganizowało w otoczeniu willi przy Placu Lasoty 3 w 2013 roku „Majówkę ze Stawarzem”. Podczas uroczystego wieczoru w ścianę willi przy Placu Lasoty 3 została wmurowana tablica poświęcona pamięci porucznika oraz prezentowana była wystawa poświęcona wydarzeniom z października 1918. Fundatorem tablicy była rodzina Hegerle z Podgórza.

W październiku 2014 Stowarzyszenie dzięki wsparciu Małopolskiego Instytutu Kultury stworzyło aplikację prowadzącą słuchacza po Podgórzu śladami Antoniego Stawarza i dziejów Podgórza. Ten swoisty nieprzewodnik miejski na smartfona z systemem android znajduje się pod linkiem: <http://nieprzewodniki.org/nieprzewodnik-miejski-krakow-podgorze>

97. ROCZNICA WYZWOLENIA KRAKOWA SPÓD WŁADZY ZABORCZEJ

W czwartek 29 października 2015 r. odbędą się uroczystości związane w 97. rocznicą wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej. Obchody odbędą się w Podgórzu, na Cmentarzu Rakowickim, pl. Na Groblach oraz Rynek Główny. Podgórska część uroczystości rozpocznie się o godz. 10.30 złożeniem kwiatów pod tablicą poświęconą legionistom podgórskim poległym za ojczyznę przy Rynek Podgórskim 1. Pół godziny później na pl. Niepodległości odbędzie się uroczystość upamiętniająca bohaterski czyn zbrojny naszych rodaków walczących o wolną i niepodległą Polskę pn. „Niepodległość zaczęła się w Podgórzu”. Organizatorem Podgórskiej części uroczystości jest Rada Dzielnicy XIII Podgórze, Dom Kultury „Podgórze”, IV LO im. Tadeusza Kościuszki oraz Szkoła Muzyczna im. Bolesława Rutkowskiego.

ZNICZE W LIBANIE

Po raz czwarty Stowarzyszenie PODGORZE.PL zaprasza w przededniu Wszystkich Świętych, w sobotę (31.10) o godz. 16.30 do wspólnego zapalenia zniczy na zbiorowej mogile Polaków zamordowanych na terenie karnego obozu Służby Budowlanej w kamieniołomie Liban. To symboliczny wyraz pamięci o 21 Polakach, ostatnich więźniach obozu, którzy zostali zabici w dniu 22 lipca 1944 roku. Zbiorowa mogiła i pomnik męczeństwa w kamieniołomie Liban będą dostępne także w Dniu Wszystkich Świętych dla wszystkich, którzy chcieliby je odwiedzić.

Jak co roku prosimy o zachowanie szczególnej ostrożności na terenie kamieniołomu, wejście odbywa się za zgodą ZIKiTu, ale na własną odpowiedzialność. Obecnie pomnik ofiar znajduje się w fatalnym stanie. Staraniem m.in. Stowarzyszenia PODGORZE.PL została odnowiona tablica z nazwiskami zamordowanych na zbiorowej mogile, jednak cała reszta czeka na prace zabezpieczające, które pozwolą to zapomniane miejsce udostępnić.

Przypomnijmy, że karny obóz pracy Służby Budowlanej (tzw. Baudienst) powstał w 1942 roku na terenie funkcjonującego wcześniej kamieniołomu wapienia Liban (od nazwiska Bernarda Libana - współzałożyciela spółki „Liban & Ehrenpreis”). Więziono w nim głównie osoby, które próbowały uciekać z Baudienstu lub z innych miejsc pracy przymusowej, a także te skazane za uchybienia i wykroczenia w pracy. Pracowali oni na terenie kamieniołomu od trzech do siedmiu miesięcy, po kilkanaście godzin dziennie w niezwykle ciężkich warunkach. Latem 1942 w obozie przebywało 800 osób. Od 1943 roku przeciętny stan obozu wynosił 100-180 osób. Ogólną liczbę więźniów, którzy przeszli przez obóz szacuje się na około dwa tysiące. W lipcu 1944 w wyniku zbliżającego się frontu Służba Budowlana praktycznie przestała istnieć, likwidacji uległ również obóz w Libanie. Jego ostatni więźniowie zostali zastrzeleni podczas pozorowanej próby ucieczki i pochowani na terenie obozu. W lipcu 1948 roku obok zbiorowej mogiły odsonięto wykuty w skale pomnik z tablicą pamiątkową poświęconą wszystkim ofiarom obozu.

Wspólne zapalenie zniczy rozpocznie się zbiórką przy bramie wejściowej kamieniołomu od ul. Za Torem 22.

fol. Paweł Kubiszal

Biuletyn Informacyjny Rady Dzielnicy XIII Podgórze
Redakcja: Magdalena Grelowska
Skład i projekt graficzny: Ewa Natkaniec
Druk: Wydawnictwo - Drukarnia Ekodruk, www.ekodruk.eu

RADA DZIELNICY XIII PODGÓRZE:

Rynek Podgórski 1, pokój 12
tel. 12 656 62 25, tel./fax 12 423 55 29
e-mail: rada@dzielnica13.krakow.pl
www.dzielnica13.krakow.pl,
[facebook.com/DzielnicaXIIIPodgorze](https://www.facebook.com/DzielnicaXIIIPodgorze)

fol. Paweł Kubiszal